

Wtorek, 13 września 2011 r.

42. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwalczania wszelkich form przemocy wobec starszych kobiet przez uznanie, że problem ten nie jest dostatecznie dostrzegany, przez odpowiednie podchodzenie do stereotypów społecznych i zadbanie o to, by podmioty świadczące usługi były w stanie uwzględnić specyficzne potrzeby starszych osób padających ofiarą przemocy, aby zapewnić im korzystanie z pełni praw człowieka i osiągnięcie równości płci, a także dzięki wykorzystaniu wszystkich możliwości programu DAPHNE;

*

* *

43. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.

Dyrektywa dotycząca mediacji w państwach członkowskich

P7_TA(2011)0361

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2011 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy o mediacji w państwach członkowskich, jej wpływie na mediację i stosowaniu przez sądy (2011/2026(INI))

(2013/C 51 E/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 67 oraz art. 81 ust. 2 lit. g) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając stanowisko z dnia 23 kwietnia 2008 r. dotyczącą wspólnego stanowiska Rady mającego na celu przyjęcie dyrektywy w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych ⁽¹⁾,
  - uwzględniając wysłuchanie w Komisji Prawnej z dnia 20 kwietnia 2006 r., 4 października 2007 r. i 23 maja 2011 r.,
  - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych ⁽²⁾,
  - uwzględniając art. 48 i art. 119 ust. 2 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej (A7-0275/2011),
- A. mając na uwadze, że zapewnienie lepszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości jest jednym z zasadniczych celów polityki Unii Europejskiej zmierzającej do ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; mając na uwadze, że koncepcja dostępu do wymiaru sprawiedliwości powinna w związku z tym obejmować dostęp do odpowiednich procedur rozstrzygania sporów dla jednostek i przedsiębiorców,
- B. mając na uwadze, że celem dyrektywy 2008/52/WE jest promowanie polubownego rozstrzygania sporów poprzez zachęcanie do korzystania z mediacji oraz poprzez zapewnienie zrównoważonej relacji między mediacją a postępowaniem sądowym,
- C. mając na uwadze, że w celu ułatwienia dostępu do mediacji jako rzetelnej alternatywy dla tradycyjnego podejścia kontradiktoryjnego oraz zapewnienia, że strony stosujące mediację w Unii Europejskiej będą korzystały z przewidywalnego prawodawstwa ramowego dyrektywa wprowadza wspólne zasady regulujące w szczególności aspekty postępowania cywilnego,

⁽¹⁾ Dz.U. C 259E z 29.10.2009, s. 122.

⁽²⁾ Dz.U. L 136 z 24.5.2008, s. 3.

Wtorek, 13 września 2011 r.

- D. mając na uwadze, że oprócz przewidywalności przedmiotowa dyrektywa ma na celu ustanowienie ram, które zachowają główną przewagę mediacji, jaką jest elastyczność, oraz że te dwa wymogi powinny być wskazówką dla państw członkowskich przy uchwalaniu przepisów prawa krajowego transponujących przedmiotową dyrektywę,
- E. mając na uwadze, że dyrektywą 2008/52/WE były również zainteresowane państwa sąsiadujące i że miała ona wyraźny wpływ na wprowadzenie podobnych przepisów w niektórych z tych krajów,
- F. mając na uwadze, że państwa członkowskie mają obowiązek dostosowania się do tej dyrektywy do 21 maja 2011 r., z wyjątkiem art. 10, dla którego termin dostosowania wyznaczono na 21 listopada 2010 r.; mając na uwadze, że jak na razie większość państw członkowskich powiadomiła, że zakończyła proces wdrożenia lub zakończy go w terminie oraz że jedynie kilka państw członkowskich nie zawiadomiło o dostosowaniu się do przepisów dyrektywy: Republika Czeska, Austria, Finlandia i Szwecja,
- G. mając na uwadze, że Parlament Europejski uważa, że istotne jest przeanalizowanie, w jaki sposób państwa członkowskie wdrożyły ten akt prawodawczy, zbadanie, co sądzą o nim prawnicy i podmioty korzystające z mediacji, oraz ustalenie, czy można go poprawić i w jaki sposób tego dokonać,
- H. mając na uwadze, że w tym celu powinno się przeprowadzić gruntowną analizę głównych podejść regulacyjnych w państwach członkowskich w celu określenia najlepszych praktyk i wyciągnięcia wniosków w sprawie dalszych działań na szczeblu europejskim,
- I. mając na uwadze, że plan działań Komisji służący realizacji programu sztokholmskiego (COM(2010)0171 wersja ostateczna) przewiduje wydanie w 2013 r. komunikatu w sprawie wdrożenia dyrektywy o mediacji,
- J. mając na uwadze, że warto przeanalizować, w jaki sposób państwa członkowskie wdrożyły główne przepisy dyrektywy o mediacji, dotyczące możliwości zaproponowania przez sądy mediacji bezpośrednio stronom (art. 5), gwarancji poufności (art. 7), wykonalności ugod zawartych w drodze mediacji (art. 6) oraz skutków mediacji dla okresów przedawnienia (art. 8),
- K. mając na uwadze, że Komisja uwzględniła w programie prac na rok 2011 wniosek ustawodawczy w sprawie alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów,
1. zauważa, że wymóg poufności ustanowiony w dyrektywie obowiązywał już w niektórych krajowych porządkach prawnych państw członkowskich: w Bułgarii kodeks postępowania cywilnego przewiduje, że mediatorzy mogą odmówić składania zeznań w sprawie sporu, w którym mediowali; we Francji i w Polsce ustawy regulujące mediację w sprawach cywilnych zawierają podobne przepisy; zauważa, że wśród państw członkowskich Włochy stosują rygorystyczne podejście do poufności procedury mediacyjnej, podczas gdy szwedzkie przepisy o mediacji przewidują, że poufność nie ma automatycznego charakteru i wymaga się w tym celu porozumienia między stronami; sądzi, że potrzeba spójniejszego podejścia w tej sprawie;
  2. zauważa, że zgodnie z art. 6 dyrektywy w większości państw członkowskich istnieje procedura nadania ugodzie zawartej w drodze mediacji tej samej mocy, jaką ma orzeczenie sądowe; zauważa, że dokonuje się tego przez złożenie ugody w sądzie albo zawarcie jej w formie notarialnej oraz że okazuje się, iż w niektórych krajowych porządkach prawnych wybrano to pierwsze rozwiązanie, podczas gdy w wielu państwach członkowskich krajowe prawo przewiduje także rozwiązanie w postaci poświadczenia notarialnego: przykładowo w Grecji i Słowenii prawo przewiduje, że sądy mogą nadać klauzulę wykonalności ugodzie pisemnej zawartej w drodze mediacji, tymczasem w Holandii i w Niemczech ugodom można nadać klauzulę wykonalności, jeżeli zawarte są w formie aktu notarialnego, a w innych państwach członkowskich, m.in. w Austrii, w świetle obecnie obowiązujących przepisów można im nadać klauzulę wykonalności jako aktom notarialnym mimo braku wyraźnego przepisu w tej materii w odpowiednim prawie krajowym; wzywa Komisję, żeby dopilnowała, by wszystkie państwa członkowskie, które jeszcze nie spełniają art. 6 dyrektywy, niezwłocznie się do niego dostosowały;

Wtorek, 13 września 2011 r.

3. jest zdania, że art. 8, który reguluje wpływ mediacji na okresy przedawnienia, ma znaczenie zasadnicze, gdyż gwarantuje, że stronom, które próbują rozwiązać spór w drodze mediacji, nie zostanie odebrana możliwość wszczęcia postępowania sądowego w wyniku upływu czasu poświęconego na mediację; zauważa, że w tej sprawie państwa członkowskie nie zgłosiły szczególnych uwag;
4. podkreśla, że niektóre państwa członkowskie postanowiły wykroczyć poza podstawowe wymogi dyrektywy w dwóch dziedzinach, a mianowicie finansowych zachęt do udziału w mediacji oraz obowiązkowych wymogach mediacji; podkreśla, że takie inicjatywy państw członkowskich przyczyniają się do bardziej efektywnego rozstrzygnięcia sporów i zmniejszają obciążenie sądów;
5. stwierdza, że art. 5 ust. 2 umożliwia państwom członkowskim nadanie mediacji charakteru obowiązkowego lub uzależnić ją od zachęt lub sankcji, bez względu na to, czy rozpoczęło się już postępowanie sądowe, pod warunkiem że ustawodawstwo to nie utrudnia stronom korzystania z ich prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości;
6. zauważa, że niektóre państwa europejskie podjęły szereg inicjatyw zmierzających do zapewnienia finansowych zachęt dla stron korzystających z mediacji; w Bułgarii strony otrzymują zwrot 50 % opłaty za złożenie skargi w sądzie, jeżeli skutecznie rozwiążą spór w drodze mediacji, zaś w prawie rumuńskim przewidziano całkowity zwrot opłaty sądowej, jeżeli strony rozwiążą zawisły spór prawny w drodze mediacji; zauważa, że podobne uregulowanie figuruje w prawie węgierskim oraz że we Włoszech wszelkie akta i ugody w procesie mediacji są zwolnione ze znaków skarbowych i opłat;
7. zauważa, że niektóre państwa członkowskie o przeciążonym systemie wymiaru sprawiedliwości obok zachęt finansowych zastosowały rozwiązanie w postaci przepisów nakazujących mediację; odnotowuje, że w takich przypadkach sporu nie wolno wnieść do sądu, dopóki strony nie podejmą najpierw próby rozstrzygnięcia go w drodze mediacji;
8. zauważa, że najbardziej zmiennym przykładem jest włoski dekret ustawodawczy nr 28, który zmierza do uzdrowienia systemu prawnego dzięki mediacji i zrekompensowania ciągłego przeciążenia włoskich sądów, zmniejszając liczbę spraw i skracając średni czas rozstrzygnięcia spraw cywilnych wynoszący dziewięć lat; zauważa, że zgodnie z oczekiwaniami prawnicy nie odnieśli się przychylnie do dekretu, zaskarżyli go do sądu, a nawet ogłosili strajk;
9. podkreśla, że mimo kontrowersji wydaje się, że państwa członkowskie, których prawo krajowe wykracza poza podstawowe wymogi dyrektywy o mediacji, odniosły duże sukcesy w upowszechnieniu pozasądowego rozstrzygnięcia sporów w sprawach cywilnych i handlowych; zauważa, że wyniki, jakie w szczególności osiągnęły Włochy, Bułgaria i Rumunia, pokazują, że dzięki mediacji można uzyskać tanie i szybkie pozasądowe rozstrzygnięcie sporów w procedurach dostosowanych do potrzeb stron;
10. zauważa, że obowiązkowa mediacja okazuje się osiągać cel we włoskim systemie prawnym, zmniejszając nadmierne obciążenie sądów; niemniej jednak podkreśla, że mediacja powinna być promowana jako realna, tania i szybsza alternatywna forma wymierzania sprawiedliwości, a nie jako niezbędny element procedury sądowej;
11. stwierdza, że zachęty finansowe przewidziane w bułgarskim prawie o mediacji przynoszą dobre wyniki; dostrzega jednak, że biorą się one z długoletniego zainteresowania mediacją w bułgarskim systemie prawa, gdyż stowarzyszenie mediacyjne istnieje od 1990 r., zaś Ośrodek Rozstrzygnięć, w którym na zmianę pracują mediatorzy, od 2010 r. świadczy na co dzień bezpłatne usługi mediacyjne i udziela informacji stronom w sprawach zawisłych przed sądem; odnotowuje, że w Bułgarii w dwóch trzecich spraw przeprowadzono mediację, zaś w połowie z nich mediacja zakończyła się pomyślnie;

Wtorek, 13 września 2011 r.

12. odnotowuje również dobre skutki rumuńskiego prawa mediacyjnego: poza ustanowieniem zachęt finansowych powołano także Radę Mediacyjną – organ krajowy zajmujący się praktyką mediacyjną, który ma status oddzielnego, autonomicznego podmiotu prawnego; Rada ma za wyłączne zadanie wspieranie działalności mediacyjnej, opracowywanie standardów szkoleniowych, przygotowanie szkoleniowców, wydawanie dokumentów poświadczających kwalifikacje zawodowe mediatorów, przyjmowanie kodeksu etycznego oraz zgłaszanie wniosków dotyczących nowych przepisów prawa;

13. sądzi, że w związku z powyższym państwa członkowskie jako całość są dalece zaawansowane we wdrożeniu dyrektywy 2008/52/WE do 21 maja 2011 r. oraz że o ile państwa członkowskie stosują różne podejścia regulacyjne, a niektóre państwa pozostają nieco zapóźnione, w istocie większość państw członkowskich nie tylko spełnia wymogi dyrektywy, ale nawet w rzeczywistości idzie dalej;

14. podkreśla, że strony chcące podjąć działania na rzecz rozwiązania ich sprawy będą bardziej skłonne do podjęcia współpracy niż działania przeciwko sobie wzajemnie; jest przekonany, że w związku z tym są one często bardziej otwarte na rozważenie stanowiska drugiej strony i pracę nad podstawowymi kwestiami spornymi; uważa, że często wiąże się to z dodatkową korzyścią w postaci zachowania stosunków, jakie istniały pomiędzy stronami przed sporem, co ma szczególne znaczenie w sprawach rodzinnych z udziałem dzieci;

15. zachęca Komisję, aby w najbliższym komunikacie w sprawie wdrożenia dyrektywy 2008/52/WE przeanalizowała również te obszary, w których państwa członkowskie zdecydowały się rozszerzyć środki zawarte w dyrektywie poza jej planowany zakres;

16. podkreśla przyjazne konsumentom aspekty alternatywnych metod rozwiązywania sporów, które oferują odpowiednio dopasowane gotowe rozwiązania; w związku z tym wzywa do natychmiastowego przedłożenia przez Komisję wniosku ustawodawczego w sprawie alternatywnych metod rozwiązywania sporów;

17. zauważa, że sędzia ani ława przysięgłych nie mogliby znaleźć rozwiązań opracowanych w drodze mediacji z udziałem obu stron; jest w związku z tym przekonany, że w przypadku mediacji istnieją większe szanse na znalezienie rozwiązania akceptowalnego dla obu stron czy też dla obu stron korzystnego; zwraca uwagę, że w efekcie istnieje większe prawdopodobieństwo zaakceptowania takiego porozumienia, a postanowienia wynegocjowanych porozumień są często przestrzegane;

18. jest przekonany, że istnieje potrzeba większej świadomości i zrozumienia mediacji, oraz wzywa do dalszych działań w zakresie edukacji, poszerzania wiedzy o mediacji, częstszego stosowania mediacji przez przedsiębiorstwa, a także wymogów w zakresie dostępu do zawodu mediatora;

19. uważa, że władze krajowe należy zachęcać do opracowywania programów mających na celu propagowanie stosownej wiedzy na temat alternatywnych metod rozstrzygania sporów; uważa, że te działania powinny skupiać się na głównych korzyściach wynikających z mediacji – koszty, wskaźniki skuteczności i oszczędność czasu – oraz być skierowane do prawników, notariuszy i przedsiębiorców, zwłaszcza MŚP, oraz pracowników akademickich;

20. zdaje sobie sprawę ze znaczenia ustanowienia wspólnych norm dostępu do zawodu mediatora w celu propagowania wyższej jakości mediacji i zapewnienia wysokich standardów szkoleń zawodowych i akredytacji w całej Unii;

21. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz parlamentom państw członkowskich.